

denunciava com a *captayres*», MVayreda, *Sang Nova* v, i, 335. En res comparable a una derivació, però és aconsellable relacionar-hi encara el grup semàntic i formal constituït pels articlets locals *carrana*, *carranyola* i *carrinya* d'AlcM.

¹ «Es coneix l'emplaçament antic de la Farga perquè encara és ple de *carralls*», Tuès (1959); allà on en diuen *el carraller* «hi ha *carralls*: abans hi feien córrer la mena», St. Marçal dels Aspres (1959); «vora el mas *El Verdeguer* treballaven uns moneaders falsos: hi van trobar el *karál* de la moneda, que havien calcinat abans que acabessin de descobrir-los», Amer (1964). — ² Amb variants sufixals *corràs* a Rieuepeyroux i *corrél* a Belmont. — ³ No crec que vingui del basc. *karr* 'flama' (d'on *socar-rar*), com havia suggerit Moll en AORBB I, 230 (remetent a REW, 1717, ara REW, 4676), idea que ell mateix retira en AlcM. Ja hi pot haver alguna relació, no gaire directa (collateral o per acumulació més que en gènesi), amb el cast. *carraco* «viejo achacososo» [1715], cf. DCEC I, 703a6. El mateix diria jo del que suggerí Alart en el seu *InuLC* en comparar amb el cast. *descarrillar*, que Nebrija traduïa en el seu *Dicc. Cast.-Lat.* (36v) com «molas dissolvere vel dissuere»; cf. el *casralio* probablement inexacte per *caralio* (CARALL) que ell cità d'un doc. rossellonès de 990.

Carrador, V. *carrat*, *quadrat* (QUATRE) *Carrafa*, V. *garrafa*

CARRAGAHEN, de *Carragahéen*, prop de Waterford en la costa d'Irlanda, de la vegetació de la qual i de la costa nord-americana, és pròpia l'anomenada també «molsa irlandesa» (Webster-M.; DFa).

Carragina, -aguina, V. *caragol*

CARRAGÓ, 'cereal distint però anàleg al sègol' ribag., mot germà de l'arag. *carrabón* i del gascò *carroun*, aran. *carrau*: paraula segurament pre-romana i probablement afí al ross. ant. *arraó*, alt-lldg. *arraoñ* i *rau*, que designen el mateix o semblant cereal o el seu mestall, i semblen provenir tots plegats d'una base *KARRAGO/ARRAGO, -GON, pertanyent al substrat pirinenc. □ 1.ª doc.: ribag. *carragó* 1906, atag. *carrabón* c. 1780, gascò *carró* 1236; ross. *arrao(n)* 1283 (i en llgd., c. 1300).

No cal repetir aquí la major part de les dades i raons ja consignades en el DCEC (I, 703, article *carrabón* ampliat en el DECH). A Ribagorça V. Oliiva assenyala el mot a Sopeira.¹ Allí mateix me'l confirmaren precisant que s'assembla al sègol però «és més dolç». Deu usar-se a tota aquella rodalia perquè hi ha una partida dita *Carraó* a Viuet (Alta Ribagorça) i el collectiu *Els Carragonals* a l'Alt Isàvena, entre Torlarribera i la Vall de Lierp. En gascò, ja Lespy recollí *carroú* en el Bearn (amb l'antic *carron* «méteil, mélange de froment et de seigle»; cf. *Bull. Soc. Ramond*, 1900, p. 18); Rohlf's, *Le Gascon*, § 339,

l'assenyalava al llarg dels Pirineus a totes les valls, des del Lavedà fins a l'Alt Arieja (Foix, Merencs), *carroung* a Luixon (i ara hi afegeix *carraoung* a Sant Beat). En aranès és *carrau* (*karáu*), que en uns punts em donaren com a equivalent del sègol, en altres com a mestall de sègol i blat, però no aplicat mai al cereal en espiga o a punt de segar, i menys al gra que al pa o farina que en fan,² cosa que ja contribueix a explicar certa ambivalència de sentit en el mot.

¹⁰ Trobem ja el gascò *carró* en un doc. coseranès, de Montsaunès, de l'any 1236: «s'abeng(u)eren per 8 sestaus de blag,³ los 4 de forment e ls altes 4 de mil o de *carro*, a la bona mesura» (Luchaire, *Recueil d'Anc. T. Gasc.*, p. 9). En la seva nova ed., Rohlf's (§ 135) s'ha adherit a la meua explicació en el DCEC com a mot pre-romà, amb alguna reserva. Admet encara com a possible que les formes occitanes *arraon*, *raó*, vinguin del germànic (un *ROGO germà de l'al. *roggen* 'sègol'), com havien assegurat Ant. Thomas i Gamillscheg, etimologia que ja Jud havia acollit amb merescut excepcionalisme,⁴ però decantant-se per un encreuament de sinònims pirinenc i germànic, i afegint-hi encara que «une intrusion du lat. FARRAGO n'est pas exclue». És clar, al contrari, que això sí que està exclòs: es tracta de FARRAGINE (un nominatiu llatí fóra impertinent) i el-go, fenomen morfològic estrictament llatí i no massa antic, no podem barrejar-lo en tal qüestió: llavors FARRAGINE ja no s'assembla en res —per la terminació ni pel començament, poc pel sentit—; ⁵ però també la suma amb el germ. RUGI o ROGO és poc versemblant en principi, i d'altra banda això exigiria que la síllaba *ar(r)*- fos un afegit fonètic degut a la coneguda pròtesi gascona-basca.

Doncs bé, ens permetrà d'acabar de descartar tot això l'antiga documentació que ara puc aportar de l'Aude i dels Pirineus Orientals, on una pròtesi bascoide en *arr*- fóra inconcebible. Els Comptes consulars de la vila de Limós, la capital de l'Alt Aude, c. a l'a. 1300, en la Tarifa del pa a la vila de Limós, distingeixen, en 6 o 7 passatges diferents, cinc menes de pa, entre les quals, després del *forment*, la *flor*, la *rebort* i una altra, la darrera, és sempre «lo pa del *arabo meytadenc*».⁶ Deu ser doncs el cereal grosser de pertot; però, com de costum, pastat com a mestall (*meitadenc*).

En el nostre Rosselló no sé que avui sobrevisqui, però que hi va existir llarg temps, ens ho ensenya l'*InuLC* d'Alart, allí confós algun cop amb l'ordi (una sola vegada, en el doc. més antic): «*araoni* scilicet ordeï» en l'any 1283, després trobem «septem *eyminas arraoni*» l'any 1298 a Illa de Tet, i així continua anàlogament en quasi una desena de casos, els primers en els anys 1285, 1286, 1329, 1346...; sempre en *arr*:- queda, doncs, definitivament descartat l'ètimon germànic RUGI (o ROGO). Sens dubte és veritat que hi ha també formes llgd. antigues en *r*- però més a l'Oest, ja vora la Garona, i en temps més tardà: en aquestes sí que cal comptar amb l'acció del fenomen gascò de pròtesi, però en forma d'ultracorrecció que ha eliminat abusivament la *A*- (tal com s'hi troba,